

Bedre PårørendeSamarbeid (BPS)

Pårørendekoordinators ansvar

Et viktig mål i BPS er at flest mulig pasienter med psykose og deres pårørende skal få tilbud om psykoedukativt familiesamarbeid (PEF). Pasienter og pårørende som ikke får PEF, bør som et minimum få tilbud om samtaler der pårørendesamarbeid er tema. Noen ganger vil man måtte ha slike samtaler eller alliansesamtaler før man evt. får samtykke til familiegrupper i PEF. Pårørende som ikke deltar i PEF bør få tilbud om kurs/informasjonsmøter.

Pårørendekoordinatoren skal bidra til å realisere dette. De konkrete oppgavene nedenfor, f.eks. samtaler med pårørende, kan utføres av pårørendekoordinatoren selv og/eller av andre med relevant opplæring. Rollene og oppgavene må tilpasses lokale forhold og løses i samarbeid med nærmeste leder, forbedringsteamet og andre ansatte. Hjelpemidler merket med stjerne (*) vil forsknings- og undervisningspartnerne i prosjektet gjøre tilgjengelig for enhetene.

1. Om oppnevning, opplæring og ansvarsområder

- En av de ansatte utpekes spesielt til å koordinere pårørendesamarbeidet ved enheten.
- Pårørendekoordinator skal koordinere og følge opp det generelle pårørendearbeidet (se pkt 2 nedenfor). Opplæring og veiledning av de ansatte er i utgangspunktet tenkt å være enhetens og ikke pårørendekoordinators ansvar. Det gjelder også evaluering av forbedringstiltakene.
- Enhetene bør ha en person som koordinerer det psykoedukative familiesamarbeidet (PEF), slik det fremgår i punkt 3. Dette ansvarsområdet bør tilhøre enten pårørendekoordinator eller en annen ansatt som enheten oppnevner.
- Pårørendekoordinator kan også ha oppgaven som a) barneansvarlig og/eller b) forløpskoordinator for pakkeforløp. Hvis ikke bør koordinatoren samarbeide med disse om pårørendearbeidet.
- Pårørendekoordinator (og eventuelt PEF-koordinator) bør være en del av forbedringsteamet.
- Pårørendekoordinatoren får tilbud om noe opplæring og veiledning via BPS-prosjektet og det anbefales å gjennomføre nettverksmøter med andre pårørendekoordinatorer hvert halvår.

2. Pårørendekoordinator skal følge opp det generelle pårørendearbeidet i enheten. Dette inkluderer å sørge for at følgende oppgaver blir ivaretatt:

Møter med de enkelte pasientene og deres pårørende:

- Identifisere og dokumentere hvem som er pasientens pårørende, også barn, søsken og utvidet nettverk.
- Invitere pasienten til et dedikert møte for å snakke om pårørendesamarbeid. Dette møtet bør som hovedregel finne sted før eventuelle møter med pasienten og pårørende sammen.
- Invitere de nærmeste pårørende til et dedikert møte for å snakke om pårørendesamarbeid. Dette bør som hovedregel finne sted uten pasienten.
- Invitere pasient og pårørende til minst et felles møte sammen med helsepersonell ved enheten.

- Pasientens primære behandler bør delta i minst et av møtene med pasient og pårørende sammen.
- Se til at alle ansatte som gjennomfører disse samtalerne kjenner til og bruker en samtaleguide* med temaer og spørsmål som bør tas opp i disse samtalerne. Der pasienten og de pårørende deltar i alliansesamtaler/PEF kan disse temaene tas opp der (se pkt. 3 nedenfor).
- Sørge for at det utarbeides en kriseplan/mestringsplan som oppdateres jevnlig og som pårørende får være med å utvikle eller blir informert om innholdet i, i alle fall der de selv er nevnt.
- Sørge for at pårørendesamarbeid (inkludert PEF der dette gjennomføres) og kriseplan dokumenteres i epikrise til kommunehelsetjenesten.

Mer overordnede oppgaver:

- Sørge for at det arrangeres kurs/informasjonsmøter for pårørende med relevant innhold minst to ganger i året.
- Ha en skriftlig oversikt over enheter, organisasjoner, foreninger, nettressurser*, støttegrupper og andre i eller utenfor helsetjenesten som kan tilby støtte til de pårørende. Sørge for at behandlerne har denne informasjonen og at den når de pårørende.
- Ha en oversikt* over viktige hemmere for pårørendesamarbeid og strategier for å håndtere dem.
- Ha skriftlig informasjon om enhetens pårørendesamarbeid og sørge for at behandlerne har denne informasjonen og at den blir gitt til pasienten og pårørende.

3. Koordinering av psykoedukativt familiesamarbeid (PEF)

En eller flere familiearbeidere bør koordinere og ha et overordnet ansvar for nedenstående oppgaver. I enheter der dette ikke er pårørendekoordinator er det viktig med tett samarbeid mellom denne og PEF-koordinator, og at begge er den del av forbedringsteamet.

- Fordele pasienter/gruppeledere i samarbeid med seksjonsledere og eventuelt kommunen.
- Føre liste over innmeldte pasienter og tildele tilbud etter kapasitet.
- Gi tilbakemelding til pasienten/pårørende om antatt tidspunkt for oppstart.
- Tilrettelegge for veiledning og etterutdanning.
- Gi/etterspørre veiledning etter avtale, for eksempel ved oppstart av en gruppe eller situasjoner som behøver veiledning utenom ordinær veiledning.
- Sikre gode overganger slik at det ikke blir brudd i behandlingen.
- Sikre gode prosedyre for dokumentasjon slik at dette blir søkbart i journalsystemet.
- Kartlegge erfaringer og forbedringsforslag på bruk av metoden i avdelingen.